

Psychologie adolescentů (PSYb1430)

jarní semestr 2020

Základní charakteristika:

Je určen zájemcům o hlubší pochopení psychiky adolescentů – kombinuje se v něm teoretický výklad témat, která souvisejí s obdobím adolescence a diskuse nad konkrétními problémy adolescentů.

Vyučuje:

prof. PhDr. Petr Macek, CSc. (macek@fss.muni.cz) – garant kursu

doc. Mgr. Lenka Lacinová, PhD. (lacinova@fss.muni.cz)

doc. Mgr. et Mgr. Jan Šerek, PhD. (serek@fss.muni.cz)

Mgr. Jan Širůček, PhD. (sirucek@fss.muni.cz)

Mgr. Ondřej Bouša (bousa@fss.muni.cz)

Mgr. Lucia Kvasková (lucia.kvitkovicova@gmail.com)

Rozvrh:

Kontaktní výuka se ruší až do odvolání

Typ programu a podmínky pro získání kreditů:

Volitelný program pro posluchače bakalářského studia psychologie na FSS, kurs je zakončen zkouškou s hodnotou 4 ECTS.

Podmínky pro získání kreditů:

- nelze splnit v plné míře aktivní účast na výuce, hodiny, které odpadají se budou počítat jako „účast“ všem.
- úspěch ve znalostním písemném testu,
- přijatá seminární práce.

Výuka je koncipovaná jako kombinace semináře a přednášky. Informuje o aktuálních výzkumech, které se zaměřují na psychosociální vývoj současných dospívajících, dává jejich výsledky do kulturního a historického kontextu, zaměřuje se na mezinárodní srovnávání výsledků. Dále se zaměřuje na běžné každodenní problémy současných adolescentů a na krizové situace, do kterých se dostávají. Účastníci výuky se budou formou skupinových diskusí (formát bálintovské skupiny, ohniskové skupiny) zabývat obvyklými problémy a starostmi adolescentů, skupinové diskuse se rovněž zaměří na analýzu reálných krizových situací, do kterých se adolescenti dostávají. V tomto smyslu bude výuka vyžadovat vysokou míru aktivní participace studentů (schopnost vidět a formulovat problémy současných adolescentů a „přinést“ je do výuky).

PSYb1430 Psychologie adolescence 2020

Termíny a témata setkání

27. 2. Petr Macek (14.00 – 15.40)

Co je charakteristické pro adolescenci. Vymezení období, historický a kulturní pohled. Změny v pohledu na vývojové úkoly spojené s dospíváním, generační srovnání života současných adolescentů a generace jejich rodičů. Empirické výzkumy, vliv společenských změn.

12. 3. Petr Macek (14.00 – 15.40)

Adolescence jako proces sebeutváření a seberozvoje. Sociální vztahy v adolescenci. Problematika sebepojetí a sebehodnocení (včetně některých poruch sebeobrazu), proces utváření identity.

12. 3. Petr Macek (16.00 – 17.40) ruší se

Balintovská skupina jako forma skupinové práce pro řešení problémů adolescentů a mladých dospělých

26. 3. Lenka Lacinová (14.00 – 15.40) ruší se

Citová vazba v adolescenci: vývoj a dynamika preference vazbových osob. Vztahy s rodiči, romantické vztahy.

26. 3. Petr Macek 16.00 – 17.40 ruší se

Balintovská skupina jako forma skupinové práce pro řešení problémů adolescentů a mladých dospělých

9. 4. Jan Širůček 14.00 – 15.40 a 16.00 – 17.40 ruší se

Rizikové chování v kontextu sociálních vztahů (sociální opora). Koncept rizikového chování v adolescenci, jeho typické formy, možnosti jeho zjišťování. Etiologie rizikového chování v adolescenci a empirická zjištění. Možnosti prevence a včasné intervence. Mapa rizikových a protektivních faktorů, které se podílí na rozvoji rizikového chování.

23. 4. Jan Šerek 14,00 – 15,40

Občanská a politická socializace adolescentů. Společenský kontrakt, občanská a politická participace současných adolescentů. Prosociální chování. Dobrovolnické aktivity

23. 4. Ondřej Bouša 16,00 – 17,40

Vrstevnické vztahy: vrstevnický tlak a konformita, význam vrstevníků pro sebehodnocení, kamarádské a přátelské vztahy v období dospívání. Na základě kazuistik budeme sledovat vývoj a proměny těchto vztahů v průběhu dospívání

7. 5. Lucia Kvasková 14.00 – 15,40

Studium a profesní vývoj v adolescenci a na vstupu do dospělosti

7. 5. Petr Macek 16,00 – 17,40

Mezi adolescencí a dospělostí. Koncept a problém vynořující se dospělosti (emerging adulthood). Specifika života v tomto období tranzice, různé životní trajektorie na cestě do dospělosti.

Literatura:

Macek, P. (2003). *Adolescence*. 2. upravené vydání. Praha: Portál

Arnett, J. J. (2004). Adolescence and emerging adulthood. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Coleman J. C. and Hendry, L. B. (1999). *The nature of adolescence*. London: Routledge.

Macek, P., Lacinová, L. (2006, Eds.). *Vztahy v dospívání*. Brno: Barrister & Principal.

Impaktované články zejména v Journal of Adolescence, Journal of Adolescent Research, Journal of Research on Adolescence, Adolescence, Youth and Society, Journal of Youth and Adolescence, Developmental Psychology, European Journal of Developmental Psychology, Československá psychologie.

Požadavky na písemnou práci:

Písemná práce bude založena na studiu nové odborné literatury a na využití alespoň dvou empirických studií, zpracovaných z impaktovaných časopisů (minimálně jedna studie) nebo recenzovaných časopisů (zařazených do databáze SCOPUS nebo ERIH).

Student nejprve zpracuje velmi stručnou anotaci práce, která bude obsahovat bibliografické údaje o vybraných statích a cíl sdělení. Anotaci vloží do odevzdavárny do 22. března.

V dalším kroku zpracuje zvolené téma (např. sebepojetí, identita, rizikové chování, vztahy s vrstevníky, rodiči, profesní orientace, politická socializace, partnerské vztahy, osamělost v adolescenci atd.). Nejdříve ho velmi stručně (ale recentně, tj. z nejnovějších zdrojů) vymezí teoreticky, potom budou představeny výzkumy k danému tématu.

Hodnotí se: Schopnost vymezit téma a charakterizovat problém, vzhled do problematiky, interpretace a kritické zhodnocení výsledků výzkumu. Dále práce s literaturou (rozsah a využití domácích i zahraničních pramenů) a formální zpracování (stylistika, gramatika, citace).

Rozsah práce: cca 9 tis. znaků (včetně mezer)

Termín odevzdání: 30. 5. 2020

Kontaktní osoba ke konzultacím seminární práce: Mgr. Lucia Kvasková

lucia.kvitkovicova@gmail.com

Požadavky na písemný test:

Má zpravidla 10 - 15 otázek. Otázky v textu jsou uzavřené i otevřené. Jsou vědomostní, ověřující základní poznatky, termíny, pravidla, teorie, včetně jejich autorů. Zkouší se v rozsahu odpřednášených témat a zadané povinné studijní literatury

Hodnocení

Písemná práce

- Bodové hodnocení: 0 - 20 bodů, 10 bodů je minimum pro přijetí práce.

Závěrečný písemný test

- Každá otázka je hodnocena 0-3 body, maximum získaných bodů je 30. Minimum pro úspěšné zvládnutí testu je 20 bodů.

Celkové hodnocení:

- 50 - 46: hodnocení A
- 45 - 41: hodnocení B
- 40 - 37: hodnocení C
- 36 - 33: hodnocení D
- 32 - 30: hodnocení E